

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ФІНАНСІВ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЮ

Виконавець: здобувачка першого рівня
вищої освіти, групи 4МН -з
Галузь знань 07 Управління та
адміністрування
Спеціальність 073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма:
«Менеджмент готельного, курортного та
туристичногосервісу»
ВОВК Валерія Сергіївна
Керівник: к.е.н., доц. ЛЕМІШ Катерина

Рецензент: Тетяна ТИМОШЕНКО,
кандидат наук з державного управління,
Голова Ради ФРТУ

Запоріжжя – 2025

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ГОТЕЛЬНІЙ СФЕРІ	
1.1 Суть та визначення інноваційної діяльності	9
1.2 Категорії інновацій у готельному бізнесі	15
1.3. Управління інноваційною діяльністю в готельній сфері	22
Висновок до розділу 1	33
РОЗДІЛ 2: ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ Готель «SLAVA»	
2.1. Загальна характеристика підприємства	34
2.2. Аналіз інноваційних ініціатив ТОВ Готель «SLAVA» та оцінка ефективності інноваційних заходів	41
2.3. Виявлення недоліків в управлінні інноваційною діяльністю ТОВ Готель «SLAVA»	47
Висновок до розділу 2	49
РОЗДІЛ 3: РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ Готель «SLAVA»	
3.1. Стратегії інноваційного розвитку ТОВ Готель «SLAVA»	51
3.2. Обґрунтування пропозицій з активізації інноваційної діяльності у ТОВ Готель«SLAVA»	55
Висновок до розділу 3	64
ВИСНОВКИ.	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	67
ДОДАТКИ	74

ВСТУП

У сучасному світі готельний бізнес стикається з необхідністю впровадження інноваційних рішень для забезпечення конкурентних переваг на ринку. Запоріжжя, як важливий діловий осередок України, має значні перспективи для розвитку туристичної сфери, що підкреслює потребу в нових стратегіях управління готельними підприємствами. Дослідження умов, які сприяють ефективності інноваційних процесів у цій галузі, є актуальним, адже готельна індустрія відіграє ключову роль у розвитку туризму та економіки регіону. У контексті глобалізації та посилення конкуренції впровадження новітніх технологій стає визначальним фактором для сталого розвитку та підвищення привабливості готелів.

Значущість теми зумовлена кількома ключовими факторами. По-перше, зростання конкуренції на ринку змушує готельні підприємства впроваджувати інновації, щоб відповідати високим очікуванням клієнтів щодо якості сервісу. Готелі, які не адаптуються до сучасних вимог, ризикують втратити клієнтську базу. По-друге, розвиток цифрових технологій, таких як системи автоматизованого бронювання, електронні ключі чи спеціалізовані мобільні додатки, сприяє підвищенню ефективності роботи та покращенню гостьового досвіду. Крім того, інноваційні підходи до обслуговування дозволяють створювати унікальні пропозиції, що приваблюють туристів. Впровадження нововведень також позитивно впливає на економіку регіону, сприяючи створенню нових робочих місць і збільшенню бюджетних надходжень. Важливим аспектом є екологічна спрямованість інновацій, наприклад, використання енергоощадних технологій, що відповідає принципам сталого розвитку. Зміни в уподобаннях споживачів спонукають готелі пропонувати не лише стандартні послуги, а й персоналізовані рішення та незабутні враження, що досягається завдяки інноваційним підходам. Нарешті, інновації сприяють оптимізації

управлінських процесів, зниженню витрат і підвищенню прибутковості готельних підприємств.

Таким чином, аналіз факторів, що впливають на ефективність інноваційної діяльності готельних закладів у Запоріжжі, є важливим завданням, яке сприятиме зміцненню їхньої конкурентоспроможності, підвищенню рівня задоволеності клієнтів і розвитку регіону в цілому.

Питання впровадження інновацій у готельному менеджменті викликає значний інтерес серед дослідників і практиків туристичної галузі. Серед провідних учених, які займаються цією тематикою, варто відзначити таких вітчизняних і зарубіжних фахівців, як Амош О.І., Анісімова А.В., Антонюк Д.А., Бухаріна Л.М., Галасюк С.С., Жукович І.А., Онищенко О.А., Нейздомінов С.Г. та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є визначення умов і факторів, що впливають на ефективність інноваційної діяльності готелів у Запоріжжі, а також розробка рекомендацій для її покращення.

Відповідно до поставленої мети, сформульовані такі завдання:

1. огляд теоретичних аспектів інноваційної діяльності в готельному бізнесі;
2. аналіз поточного стану готельного ринку в Запоріжжі та дослідження умов і факторів, що впливають на ефективність інноваційної діяльності готелів;
3. оцінка ефективності інноваційної діяльності ТОВ Готель «SLAVA».
4. розробка рекомендацій для підвищення ефективності інноваційної діяльності ТОВ Готель «SLAVA».

Об'єктом дослідження є ТОВ Готель «SLAVA», як один із найбільших та найсучасніших готелів у Запоріжжі.

Предметом дослідження є умови та фактори, які впливають на ефективність інноваційної діяльності готельних підприємств.

Методологія дослідження. Дослідження передбачає застосування різноманітних методів, зокрема аналізу, синтезу, системного підходу, порівняльного аналізу, статистичних методів та експертних оцінок. Для збору даних використовуються як первинні, так і вторинні джерела. Первинні дані отримують через опитування менеджерів і працівників готелів для виявлення внутрішніх факторів, інтерв'ю з керівниками та експертами для збору якісної інформації, а також шляхом непрямого спостереження за процесами впровадження інновацій. Вторинні дані включають аналіз наукової літератури, статистичних звітів з офіційних джерел та внутрішньої документації готельних закладів. Оцінка результативності інноваційної діяльності здійснюється за допомогою ключових показників ефективності (KPI) та бенчмаркінгу, що дає змогу порівняти інноваційні практики готелів Запоріжжя з найкращими прикладами в галузі. Інтерпретація результатів передбачає аналіз отриманих даних з урахуванням теоретичних положень і реальних умов, а також розробку практичних рекомендацій для вдосконалення інноваційних процесів у готельному бізнесі на основі отриманих висновків.

Практична значимість проведеного дослідження має значення для різних сторін, зокрема готельних підприємств, місцевих органів влади, інвесторів та суб'єктів туристичної сфери. Отримані результати сприятимуть вдосконаленню управлінських процесів у готелях, раціональному інвестуванню в інновації та підвищенню рівня сервісу, що позитивно позначиться на задоволеності клієнтів. Для місцевих органів влади дослідження надає дані для формування політики, спрямованої на підтримку інновацій, що сприяє розвитку туризму, створенню робочих місць і зростанню бюджетних надходжень. Інвестори зможуть точніше оцінити потенціал готельного сектора Запоріжжя та мінімізувати інвестиційні ризики. Впровадження інновацій покращить туристичний досвід завдяки розширенню асортименту та підвищенню якості послуг, що в підсумку

сприятиме підвищенню ефективності інноваційної діяльності готелів, розвитку туристичної інфраструктури та економічного зростання регіону.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до них, загальних висновків, викладених на 66 сторінках, списку використаних джерел та літератури (52 найменування, з них 8 іноземною мовою) на 7 сторінках, 3 додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 77 сторінок. Робота містить 8 таблиць і 3 рисунка.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок про важливість інновацій для забезпечення конкурентоспроможності готельних підприємств в умовах сучасних викликів. Запропоновані стратегії та рекомендації спрямовані на подолання виявлених недоліків і підвищення ефективності діяльності ТОВ Готель«SLAVA».

Розгляд теоретичних аспектів інновацій у готельній діяльності показав, що впровадження інноваційних технологій є важливим фактором конкурентоспроможності готельних підприємств. Інновації стосуються різних сфер готельної діяльності, включно з продуктом, технологією, організаційною структурою, маркетингом, розвитком персоналу та фінансуванням. Крім впровадження нових технологій, важливо забезпечити інтеграцію інновацій в усі бізнес-процеси, що дає змогу підвищити рівень обслуговування гостей, оптимізувати роботу компанії та досягти сталого розвитку. Інноваційні підходи також можуть підвищити лояльність клієнтів завдяки поліпшенню якості обслуговування і створення унікальних вражень для гостей. Ці аспекти важливі для підтримки конкурентоспроможності, особливо в умовах невизначеності, пов'язаної з воєнним станом і економічною нестабільністю.

Аналіз поточного стану готельного ринку Запоріжжя засвідчує, що оператори в цьому сегменті стикаються з низкою проблем, серед яких близькість воєнних дій, економічна нестабільність, зниження кількості туристів і зростаюча конкуренція з боку альтернативних засобів розміщення, таких як квартири та хостели. Останніми роками доходи готелю «SLAVA» значно скоротилися - з 17,51 млн грн 2021 р. до 5,3 млн грн 2023 р. Зокрема, зниження виручки майже на 1,6 млн грн у 2023 р. свідчить про кризу, зокрема, через безпекові ризики та обмеження припливу туристів. Зниження кількості туристів і ділових відвідувачів також пов'язане з ризиком

обстрілів і нестабільною ситуацією в регіоні, що ускладнює залучення клієнтів. Водночас присутність внутрішньо переміщених осіб сприяє зростанню заповнюваності готелів, що є позитивним фактором для їхньої роботи.

Згідно з оцінкою ефективності інноваційної діяльності ТОВ Готель «SLAVA», готель активно впроваджує новітні технології задля підвищення якості обслуговування клієнтів, проте ефективність цих заходів викликає сумніви через негативну фінансову динаміку. Чистий прибуток у 2023 р. становив -1,02 млн грн, що є збитком порівняно з попереднім роком. У результаті основні засоби та сукупні активи готелю скоротилися з 38,28 млн грн у 2020 р. до 16,71 млн грн у 2023 р., що свідчить про необхідність перегляду стратегії інновацій та розвитку. Однак зобов'язання готелю також зменшилися з 41,69 млн грн у 2020 р. до 22,15 млн грн у 2023 р., що свідчить про певні успіхи у зниженні боргового навантаження та здатності адаптуватися до складних умов.

Для підвищення ефективності інноваційної діяльності ТОВ Готель «SLAVA» рекомендується реалізувати кілька ключових стратегій, серед яких продуктові інновації, розвиток технологій, екологічна та соціальна відповідальність. Продуктові інновації включають у себе створення «розумних» номерів з інтерактивними дзеркалами та автоматичним клімат-контролем, а також впровадження безконтактних технологій для підвищення зручності гостей. Крім того, слід розвивати цифрові сервіси, як-от мобільні додатки для взаємодії з клієнтами, інтерактивні фітнес-зони та індивідуальні оздоровчі програми. У сфері маркетингу рекомендується розробляти кампанії, що розповідають про заходи безпеки гостей і підтримку спільноти, а також активніше використовувати соціальні мережі для залучення нових клієнтів. Впровадження екологічних ініціатив, як-от «зелені» сертифікати та використання енергоощадних технологій, може зміцнити репутацію готелю і залучити екологічно свідомих гостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Амоша О. І., Антонюк В. П., Землянкін А. І. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення: навч. посіб. Донецьк: ІЕП, 2007. 328 с.
2. Андренко І. Б., Кравець О. М., Писаревський І. М. Менеджмент туризму: навч. посіб. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2014. 402 с.
3. Анісімова А. В. Теоретико-правові проблеми забезпечення екологічної безпеки в процесі інноваційної діяльності в Україні. *Право та інновації*. 2017. № 1 (17). С. 70–76.
4. Антонюк Д. А., Бухаріна Л. М., Онищенко О. А., Шишкін В. О. Підприємництво в сучасних умовах розвитку України: наук.-практ. посіб. Запоріжжя: Запоріз. нац. ун-т, 2018. 410 с.
5. Байлик С. І., Писаревський І. М. Організація готельного господарства: підруч. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 329 с.
6. Бойчук Р. П. Форми, методи та інструменти державного регулювання інвестиційної діяльності. *Право та інноваційне суспільство*. 2016. № 2 (7). С. 9–17.
7. Бондаркова В. М. Теоретичні основи інноваційного забезпечення підприємств. *Вісник СНАУ. Серія «Економіка та менеджмент»*. 2009. № 8. С. 93–97.
8. Борисов І. В. Організаційні форми інноваційної діяльності. *Право та інновації*. 2018. № 3 (23). С. 49–55.
9. Вапнярчук Н. М. Інноваційна – одна із основних функцій професійного розвитку працівників. *Право та інновації*. 2019. № 1 (25). С. 57–61.
10. Гаврилов В. П. Інформаційні системи і технології в туризмі: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 168 с.

11. Галасюк С. С., Нейздомінов С. Г. Організація готельного господарства: навч.-практ. посіб. Київ: ФОП Гуляєва В. М., 2019. 204 с.
12. Галушак О., Жаровська Н. Дослідження інноваційного розвитку машинобудівних підприємств з урахуванням основних ризик-факторів. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2012. № 2. С. 67–73.
13. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами та доповненнями). URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/T030436?ed=2024_02_22 (дата звернення: 18.05.2025).
14. Дяченко О. Ю., Онищенко О. А. Інноваційні механізми розвитку логістичної діяльності підприємства. *Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент*: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., 12–13 лют. 2020 р. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. Ч. 2. С. 153–156.
15. Жукович І. А. Інновації в туризмі: основні теоретичні та практичні аспекти. *Наука та наукознавство*. 2017. № 2 (95). URL: https://sofs.org.ua/wp-content/uploads/2019/08/NNZ_2017_2_6.pdf (дата звернення: 18.05.2025).
16. Король О. Д., Крачило М. П. Менеджмент туризму: навч. посіб. Київ: Знання, 2009. 248 с.
17. Крупський О. П. Концептуальні засади управління інноваційною діяльністю туристичних підприємств. *Вісник Дніпропетр. ун-ту. Серія «Менеджмент інновацій»*. 2015. № 4. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4ba40b3d392.pdf (дата звернення: 18.05.2025).
18. Купач Т. Г. Інформаційні технології та системи в туризмі: навч.-метод. комплекс. Київ, 2015. 95 с.
19. Морозов Д., Домашенко С., Каптюх Т. Інноваційна діяльність туристичних підприємств в умовах глобальної діджиталізації. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-15> (дата звернення: 18.05.2025).

20. Овчаренко Т. С. Проблеми інноваційно-інвестиційної діяльності промислових підприємств. *Вісник Київ. нац. ун-ту. Серія «Економіка»*. 2002. № 58. С. 63–69.

21. Оливко О. А., Феш М. С. Переваги інтернет-бронювання готелів. *Міжнародний бізнес та замковий туризм в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 квіт. 2017 р., Тернопіль–Збараж, Україна. Тернопіль: Терноп. нац. екон. ун-т, 2017. С. 193–194.

22. Олійник Л. В. Управління інноваційним розвитком підприємства на основі формування інноваційних програм підприємств. *Економіка і організація управління*. 2017. № 3. С. 51–59.

23. Онищенко О. А. Інноваційні компоненти розвитку промислового сектору Запорізького регіону. *Проблеми управління економічним потенціалом регіонів*: зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. Запоріжжя: ЗНУ, 2019. С. 84–85.

24. Онищенко О. А. Стратегічні напрямки державної підтримки інноваційного розвитку в експортних галузях економіки України. *Стратегічні імперативи розвитку туризму та економіки в умовах глобалізації*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 30–31 берез. 2017 р. Запоріжжя: Просвіта, 2017. Т.2. С. 326–328.

25. Онищенко О. А. Формування стратегії підприємства в умовах сучасних інноваційних трансформацій. *Менеджмент і підприємництво: тренди розвитку*. 2017. № 1. С. 51–59. URL: <https://management-journal.org.ua/index.php/journal/article/view/44> (дата звернення: 18.05.2025).

26. Онищенко О. А., Бахметова Я. Особливості планування нового продукту у великих компаніях. *Проблеми управління економічним потенціалом регіонів*: зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. С. 107–108.

27. Онищенко О. А., Козюк О. В. Дослідження впливу інновацій на розвиток підприємства. *Стратегічні пріоритети трансформації економіки в*

умовах цифровізації: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 жовт. 201 р. Запоріжжя: ФОП Мокшанов В. В., 2019. С. 194–195.

28. Опанащук Ю. Я., Колісниченко Т. О., Вергун А. М. Світові досягнення та інноваційні технології в туристичному та готельному бізнесі. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. 2021. №27. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19389/1/Опанащук_Колісниченко_Вергун.pdf (дата звернення: 18.05.2025).

29. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 18.05.2025).

30. Поступна О. В. Менеджмент з туризму: конспект лекцій. Харків: НУЦЗУ, 2020. 235 с.

31. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 18.05.2025).

32. Сагірова А. С. Потенціал ІТ-технологій у стимулюванні ринку туристичних послуг. Університетська наука – 2019: тези доп. Міжнар. наук.-техн. конф., 16–17 трав. 2019 р., Маріуполь. Маріуполь: Приазов. держ. техн. ун-т, 2019. Т. 4. С. 103–104. URL: <http://tourism.knukim.edu.ua/article/view/249696/247135> (дата звернення: 18.05.2025).

33. Смирнова Т. А., Голей Ю. М. Використання принципів інноваційного менеджменту у процесі формування корпоративної культури. *Вісник Дніпропетр. ун-ту. Серія «Менеджмент інновацій»*. 2014. Т. 22. С.100–106.

34. Тарасюк В. С., Миронов Ю. Б. Екологічні інновації в індустрії гостинності. *Інновації, тренди та перспективи індустрії гостинності: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф.*, 12 груд. 2019 р., Львів. Львів: ЛТЕУ, 2019. С. 165–168.

35. Ткачук О. М., Германюк Н. В. Сучасне удосконалення інноваційної діяльності. *Економіка і організація управління*. 2020. Вип. 4 (40). URL: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.4.9> (дата звернення: 18.05.2025).
36. ТОВ «Готель SLAVA». Інформація про підприємство. OpenDataBot. URL: <https://opendatabot.ua/c/37941316> (дата звернення: 18.05.2025).
37. ТОВ «Готель SLAVA». Офіційний сайт підприємства. URL: <https://www.khortitsa-palace.com/uk> (дата звернення: 18.05.2025).
38. ТОВ «Готель SLAVA». Фінансова звітність підприємства. Clarity Project. URL: <https://clarity-project.info/edr/37941316/treasury> (дата звернення: 18.05.2025).
39. Український туризм після перемоги буде іншим. Укрінформ. 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3680587-ukrainskij-turizm-pisla-peremogi-bude-insim.html> (дата звернення: 18.05.2025).
40. Харків П. С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів: навч. посіб. Тернопіль: Економічна думка, 2003. 456 с.
41. Хомік О. О. Менеджмент у туризмі. *Економіка та управління: сучасний стан і перспективи розвитку*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 23–24 лист. 2017 р., Одеса. Одеса: ОДАБА, 2017. Ч. 2. С. 501–504.
42. Чаплінський В. Р. Інноваційна активність в Україні, тенденції та перспективи розвитку. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.100> (дата звернення: 18.05.2025).
43. Щєбликіна І. О., Щєбликіна З. В., Баран О. М. Сучасний стан та проблеми інноваційного розвитку в системі стратегічного управління підприємств України. *Вісник Запоріз. нац. ун-ту. Економічні науки*. 2018. № 3. С. 37–45.
44. Bukharina L., Onyshchenko O., Karpenko A. Innovative entrepreneurship as a basis for socio-economic development. *Information and Innovation Technologies in Economics and Administration of the Society*:

Collective monograph. Katowice, Poland: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej Katowice, 2019. Vol. 27. Pp. 122–131.

45. Dovgal O., Dovgal G., Ishchenko M. Prospects for digitalization of the economy of Ukraine: opportunities and threats. Bulletin of KhNU named after V. N. Karazin. 2021. Issue 13. Pp. 78–88. URL: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2021-13-08> (дата звернення: 18.05.2025).

46. Hi-Tech Office Ukraine, Ukrainian Institute of Future. Digital Agenda of Ukraine, 2021. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-13>(дата звернення: 18.05.2025).

47. Hlazova A. Divergence of the digitalization concept in Ukraine and in the world. Finance of Ukraine. 2021. № 10. Pp. 35–40. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2021.10.035>(дата звернення: 18.05.2025).

48. Kozlovskiy S., Baidala V., Tkachuk O., Kozyrskaya T. Management of the sustainable development of the agrarian sector of the regions of Ukraine. Montenegrin Journal of Economics. 2018. Vol. 14, № 4. Pp. 169–184.

49. Onyshchenko O., Bukharina O., Tupikina A. Features of inventory management in logistics system of a trading enterprise. Management and Entrepreneurship: Trends of Development. 2020. Issue 4 (10). Pp. 94–107. URL: <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2019-4/10-08>(дата звернення: 18.05.2025).

50. Polozova T., Sheiko I. Perspectives and challenges of digital development in Ukraine. Modern Strategies for Economic Development: Science, Innovation and Business Education: Proc. II Intern. Sci.-Pract. Conf., Kharkiv, NURE, Ukraine, 2021. URL: https://www.researchgatebuster.com/publication/355945300_PERSPEVCTIVES_AND_CHALLENGES_OF_DIGITAL_DEVELOPMENT_IN_UKRAINE(дата звернення: 18.05.2025).

51. Saiko V., Luchko H. Tendencies in development of digitalization in Ukraine. Business Inform. 2021. № 7 (522). Pp. 109–114. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-109-114>(дата звернення: 18.05.2025).

52. Travel & Tourism Development Index 2021: Rebuilding for a Sustainable and Resilient Future. World Economic Forum. 2021. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_Travel_Tourism_Development_2021.pdf(дата звернення: 18.05.2025).